

Sygn. akt VI U 798/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	Stażysta Paulina Robaczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 lipca 2013 r. w S.

sprawy W. F. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do odsetek

na skutek odwołania W. F. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 29 marca 2013 roku znak: (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. F. (1) odsetki ustawowe za opóźnienie w prawidłowym ustaleniu prawa do emerytury liczone od następujących dat kwot:

- **3.261,80 zł (trzy tysiące dwieście sześćdziesiąt jeden złotych i osiemdziesiąt groszy) za okres od 2.04.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedna złota i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.05.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedna złota i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.06.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedna złota i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.07.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedna złota i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.08.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedna złota i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.09.2012r. do 25.02.2013r.,**

- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedenaście złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.10.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedenaście złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.11.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedenaście złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.12.2012r. do 25.02.2013r.,**
- **1.411,84 zł (jeden tysiąc czterysta jedenaście złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) za okres od 2.01.2013r. do 25.02.2013r.,**
- **2.527,14 zł (dwa tysiące pięćset dwadzieścia siedem złotych i czternaście groszy) za okres od 2.02.2013r. do 25.02.2013r.;**

II. **oddala odwołanie w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. F. (2) wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu uprawnień do świadczenia z ubezpieczenia społecznego. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przy ustalaniu uprawnienia nie uchybił terminowi wynikającemu z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podkreślił, że za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji w sprawie przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury należało uznać wpływ w dniu 18 stycznia 2013 r. oświadczenia o niepobieraniu zasiłku dla bezrobotnych z Biura Pracy i niepozostawaniu w zatrudnieniu. Podkreślił także, że w wyroku z dnia 6 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego.

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji, wskazując że wbrew twierdzeniom organu rentowego należą się mu odsetki za opóźnienie w wypłacie emerytury przyznanej wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 grudnia 2012 r. W związku z powyższym wniósł o zmianę decyzji i przyznanie mu prawa do odsetek od kwoty 18495 zł (tj. od różnicy między świadczeniem należnym a pobranym zasiłkiem przedemerytalnym) za okres od 21 lutego 2012 r. do 14 lutego 2013 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 stycznia 2012 r. W. F. (2) złożył w ZUS O/S wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączył m.in. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wystawione przez pracodawcę (...) S.A. w dniu 31 maja 2001 r., w którym pracodawca potwierdził, że ubezpieczony w czasie zatrudnienia w okresach od 1 września 1979 r. do 3 listopada 1980 r., od 20 stycznia 1982 r. do 29 listopada 1984 r., od 1 sierpnia 1986 r. do 8 marca 1989 r. oraz od 1 stycznia 1991 r. do 31 maja 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu elektrycznym na stanowisku spawacza wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 12 pkt 10 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W świadectwie wskazano też, że w okresie od dnia 17 września 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego. Świadectwo zostało opatrzone pieczęcią nagłówkową zakładu pracy oraz podpisane przez kierownika Działu Kadr.

Do wniosku o emeryturę W. F. dołączył ponadto świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 sierpnia 2000 r., wystawione przez syndyka masy upadłości byłego pracodawcy, w którym potwierdzono, że ubezpieczony w czasie zatrudnienia w (...) w okresie od 1 czerwca 1991 r. do 31 sierpnia 2000 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze na stanowisku spawacz wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 12 wykazu

stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W świadectwie wskazano, że w okresie od 27 listopada 1995 r. do 30 listopada 1995 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego.

Dodatkowo organ rentowy dysponował złożonym przez ubezpieczonego już wcześniej ogólnym świadectwem pracy wystawionym przez syndyka w dniu 31 sierpnia 2000 r., w którym wskazano, że ubezpieczony w okresie od dnia 1 czerwca 1991 r. do 31 sierpnia 2000 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych: „spawacz - wykaz A Dz. XIV poz. 12”, wyłączając okres korzystania z urlopu bezpłatnego od 27.11.1995 r. do 30.11.1995 r.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek - k. 1-2 plik II akt rentowych;
- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 31.05.2001 r. - k. 11 plik II akt rentowych;
- świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 31.08.2000 r. - k. 13 plik II akt rentowych;
- świadectwo pracy z 31.08.2000 r. - k. 13 plik (...).

Decyzją z 22 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. F. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił wyłącznie 11 lat, 1 miesiąc i 20 dni pracy szczególnych warunkach. Do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczono przy tym ubezpieczonemu m.in. okresy zatrudnienia od 1 września 1979 r. do 3 listopada 1980 r., od 20 stycznia 1982 r. do 29 listopada 1984 r., od 1 sierpnia 1986 r. do 8 marca 1989 r. oraz od 1 stycznia 1991 r. do 31 maja 1991 r. w (...) S.A.

Organ rentowy odmówił uwzględnienia w stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 czerwca 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. w „(...)”, wskazując że przedłożone przez ubezpieczonego świadectwo pracy z 31 sierpnia 2000 r. zawiera braki formalne. Zdaniem ZUS „pracodawca zbyt ogólnie określił, że ubezpieczony wykonywał prace „spawalnicze” na stanowisku „spawacz” bez określenia szczegółowo jaki rodzaj spawania ubezpieczony wykonywał”.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja z 22.03.2012 r. - k. 17 plik II akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia - k. 16 plik II akt rentowych.

W. F. odwołał się do Sądu od powyższej decyzji z dnia 22 marca 2012 r., wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawomocnym wyrokiem z 6 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie o sygn. akt VI U 1322/12, po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego zmienił decyzję z 22 marca 2012 roku w ten sposób, że przyznał W. F. (1) prawo do emerytury od dnia ukończenia 60 roku życia. Sąd uznał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych należy zaliczyć ubezpieczonemu również okres zatrudnienia od 1 czerwca 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. w „(...)”. W toku postępowania Sąd poza dowodem ze świadectwa pracy oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 sierpnia 2000 r. dodatkowo dopuścił dowód z akt osobowych ubezpieczonego oraz z zeznań ubezpieczonego i świadków A. H. i J. P.. Jak wskazał w uzasadnieniu, już wprost ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wynikał potwierdzony następnie dowodami z zeznań świadków fakt, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia pracował na stanowisku spawacza przy spawaniu elektrycznym.

Odpis prawomocnego wyroku został doręczony organowi rentowemu w dniu 9 stycznia 2013 r.

Niesporne, a nadto dowody:

- odwołanie - k. 18-21 plik II akt rentowych;
- odpowiedź na odwołanie - k. 23-24 plik II akt rentowych;
- wyrok SO w Szczecinie z 6.12.2013 r. - k. 79, 81-88 akt sprawy SO w Szczecinie sygn. akt VIU 1322/12.

Po wpływie prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego organ rentowy wszczął postępowanie w celu wydania stosownej decyzji. W dniu 18 stycznia 2013 r. do ZUS wpłynęło oświadczenie ubezpieczonego o korzystaniu z zasiłku przedemerytalnego od stycznia 2012 r. wraz z informacją o niepobieraniu przezeń zasiłku z pomocy społecznej oraz o niepozostawaniu w zatrudnieniu.

Niesporne, a nadto dowód: oświadczenie z 18.01.2013 r. - k. 45 plik II akt rentowych.

W. F. (2) od stycznia 2012 r. korzystał z zasiłku przedemerytalnego. Jego wysokość wynosiła: 1044,30 zł w lutym 2012 r. oraz po 1115,30 zł brutto miesięcznie w kolejnych miesiącach. Po raz ostatni ZUS dokonał na rzecz ubezpieczonego wypłaty z tytułu zasiłku w dniu 1 lutego 2013 r. Łącznie tytułem zasiłku przedemerytalnego wypłacono ubezpieczonemu 12.592,40 zł.

Niesporne, a nadto dowód: załącznik do listy wstrzymanych spraw przekazywanych do (...) k 46 - 52 plik II akt rentowych.

Decyzją z 14 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał W. F. (2) zaliczkę na poczet przysługującej emerytury, poczynając od 21 lutego 2012 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury ustalono na kwotę 2456,14 zł brutto w lutym 2012 r. [ubezpieczonemu należała się kwota 762,21 zł, jako że emeryturę przyznano mu od 21 lutego 2012 r. - 9 dni x 84,69 zł (stawka emerytury za jeden dzień [2456,14 : 29 dni]), a po waloryzacji od 1 marca 2012 r. na kwotę 2.527,14 zł brutto.

ZUS ustalił termin płatności świadczenia na pierwszy dzień każdego miesiąca.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja z 14.02.2013r. - k. 60 plik II akt rentowych.

Organ rentowy w dniu 25 lutego 2013 r. wypłacił ubezpieczonemu wyrównanie należnej emerytury za okres od lutego 2012 r. do lutego 2013 r., w łącznej kwocie 18495,49 zł (potrącono kwotę wypłaconych zasiłków przedemerytalnych).

Wysokość należnego ubezpieczonej wyrównania za poszczególne miesiące wyniosła:

- w lutym 2012 r. - 438,11 zł brutto (należna emerytura za okres od 21 do 29.02.2012 r. - 762,21 zł minus 324,10 zł tj. minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego za okres od 21-29 lutego 2012 r. [9 dni x 36,01 zł (kwota zasiłku za 1 dzień - 1044,30 zł : 29 dni),
- w marcu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w kwietniu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- maju 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),

- w czerwcu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w lipcu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w sierpniu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- we wrześniu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w październiku 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w listopadzie 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w grudniu 2012 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w styczniu 2013 r. - 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego),
- w lutym 2013 r. - 2527,14 zł brutto.

Organ rentowy przy wyliczaniu wysokości należnego ubezpieczonemu wyrównania nie uwzględnił odsetek za opóźnienie w wypłacie należnego świadczenia.

Niesporne, a nadto dowody:

- pismo ZUS z 28.06.2013 r. - k. 17 akt sądowych;
- zrzut z ekranu aplikacji WER-konto wypłat - k. 18 akt sądowych.

W dniu 4 marca 2013 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym podanie o wyrównanie świadczenia wraz z odsetkami.

Niesporne, a nadto dowód: wniosek - k. 63 plik II akt rentowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie było niesporne, że prawomocnym wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VI Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie o sygn. akt VI U 1322/12, po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 22 marca 2012 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, zmienił powyższą decyzję w ten sposób, że przyznał W. F. prawo do emerytury od dnia osiągnięcia 60 roku życia, tj. od dnia 21 lutego 2012 r. Odpis prawomocnego wyroku został doręczony organowi rentowemu w dniu 9 stycznia 2013 r. Organ rentowy, wykonując wskazany wyżej wyrok Sądu Okręgowego, przyznał ubezpieczonemu świadczenie, jednocześnie wypłacając mu w dniu 25 lutego 2013 r. wyrównanie świadczenia za okres od 21 lutego 2012 r. do 28 lutego 2013r. Organ odmówił jednak wypłaty odsetek za opóźnienie, uzasadniając odmowę brakiem swojej odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa lub w wypłacie świadczenia. Stanowisko to należało jednak uznać za błędne.

W pierwszej kolejności trzeba bowiem podkreślić, że wbrew twierdzeniom ZUS brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 Nr 153 poz. 1227 ze zm., dalej jako: ustawa emerytalna) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia (tak: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11 LEX nr 784338, Biul.SN 2011/3/25) Należy w pełni podzielić pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r., II UK 330/09 (LEX nr 604220), w świetle którego w wyniku nowelizacji ustawy emerytalnej aktem zmieniającym z dnia 23 stycznia 2009 r. ustawodawca nie tylko sprecyzował treść art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej przez stwierdzenie, iż dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu tylko wówczas, gdy organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie tej okoliczności, ale i nałożył na sąd przyznający prawo do świadczenia obowiązek rozstrzygnięcia z urzędu o tej odpowiedzialności, tj. rozstrzygnięcia zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Niezamieszczenie tej treści rozstrzygnięcia w sentencji wyroku nie jest jednak równoznaczne z orzeczeniem negatywnym i nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza więc, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. W kolejnym procesie sądowym, w którym wnioskodawca domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność. Tym samym, w ocenie Sądu w analizowanym postępowaniu bez znaczenia była podnoszona przez organ rentowy okoliczność, że w wyroku z dnia 6 grudnia 2012r., wydanym po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego od decyzji odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury Sąd Okręgowy nie rozstrzygnął o odpowiedzialności organu rentowego za wydanie z opóźnieniem decyzji o przyznaniu ubezpieczonej prawa do świadczenia.

W konsekwencji skoro w niniejszym postępowaniu ubezpieczony domagał się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, a organ rentowy odmówił mu ich wypłaty, uzasadniając to brakiem swojej odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa lub w wypłacie świadczenia, rzeczą Sądu było merytoryczne zbadanie sprawy w tym zakresie.

Prawo do odsetek z tytułu opóźnienia w przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych reguluje art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm., powoływanej dalej jako: "ustawa systemowa"), zgodnie z którym jeżeli ZUS - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności.

W myśl przepisu art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Stosownie do treści art. 118 ust. 4 tej ustawy, przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio. Wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni (art. 118 ust. 5).

Z przedstawionego stanu prawnego wynika, że jeżeli dla stwierdzenia uprawnień do świadczenia wymaga się wydania decyzji, termin do jej wydania biegnie od daty wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności. Przez pojęcie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę.

Przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego. Nie ulega wątpliwości, że przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147).

Podjmując próbę klasyfikacji błędów organu rentowego, można je podzielić na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ten organ ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 308, czy wyrok z dnia 14 września 2007 r., III UK 37/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 326). Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek.

Bardziej złożona jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych Sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest wykazanie, że w przepisany terminie ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia, z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Prawna problematyka postępowania dowodowego i wyjaśniającego związana jest w dużym stopniu z kompetencjami organu rentowego związanymi ze środkami dowodowymi dopuszczonymi w postępowaniu przed organem rentowym. Reguły postępowania dowodowego ustanowione zostały w odmienny sposób niż w Kodeksie postępowania administracyjnego, z którego wynika, że dowodem jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem (art. 75 § 1 k.p.a.). W postępowaniu emerytalno-rentowym obowiązuje zasada odwrotna - dowodem jest tylko to, co prawo za dowód uznaje i jako dowód dopuszcza. Wyjaśnienie okoliczności koniecznych do wydania decyzji następuje zatem również przez sąd. W kontekście prawa do odsetek istotne jest więc stwierdzenie, czy organ rentowy w ramach udzielonych mu kompetencji i nałożonych obowiązków podjął określone działania zmierzające do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności.

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy za chybiony trzeba uznać pogląd organu rentowego, jakoby nie ponosił odpowiedzialności za pierwotne wydanie błędnej (bo zmienionej wyrokiem tutejszego Sądu) decyzji o odmowie przyznania ubezpieczonemu prawa do renty. Pogląd ten został bowiem oparty na nieuzasadnionym przyjęciu, iż to właśnie ów wyrok był jedną z ostatnich okoliczności niezbędnych do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury, przy całkowitym pominięciu tego, że – jak jasno wynika z analizy zawartości akt ZUS - odpowiednie dowody uzasadniające przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury zostały zgromadzone już w postępowaniu przed organem rentowym wszczętym na wniosek ubezpieczonego z dnia 2 stycznia 2012 r.

W tym miejscu ponownie podkreślenia wymaga, że uznanie daty doręczenia prawomocnego wyroku organu odwoławczego za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności może mieć miejsce wyłącznie w takiej sytuacji, w której dla wykazania okoliczności, która miałaby wpływ na prawo do świadczenia lub na jego wysokość doszło dopiero w postępowaniu sądowym, w którym zostały przedstawione odpowiednie dowody, z których strona mogła skorzystać już w postępowaniu przed organem rentowym, lecz tego nie uczyniła, ewentualnie gdyby organ rentowy nie mógł skorzystać z zaoferowanych przez stronę dowodów z uwagi na narzucone mu w tym zakresie przepisami prawa ograniczenia. Żadna z takich sytuacji nie wystąpiła jednakże w dotyczącej W. F. sprawie, zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 6 lutego 2012 r. Zdaniem Sądu orzekającego, analiza materiału dowodowego zebranego w toku postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w sprawie VI U 1322/12 prowadzi bowiem do wniosku, że odpowiednie dowody wykazujące, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony legitymował się co najmniej 15 letnim stażem pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych zostały zgromadzone już w postępowaniu przed organem rentowym wszczętym na wniosek ubezpieczonego o ustalenie mu prawa do emerytury.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis §4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Oznacza to, że świadectwo pracy wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych powyższą normą stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale XIV, dotyczącym prac różnych pod pozycją 12 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”. Rozporządzenie z 7 lutego 1983r. jest aktem prawa powszechnego, odnoszącym się do pracowników wszystkich branż. Dodatkowo, w przepisie §1 ust. 2 zamieszczono jednak upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych związków spółdzielczych do ustalenia - w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych - w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. W praktyce upoważnienie to oznaczało jednak tylko tyle, że poszczególni ministrowie mogli ewentualnie doprecyzować rodzaje owych stanowisk pracy. W przypadku branży, w jakiej zatrudniony był ubezpieczony w spornym okresie określenia stanowisk pracy, na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych dokonał Minister Górnictwa i Energetyki w zarządzeniu nr 17 z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W załączniku nr 1 do tego zarządzenia, w dziale nr XIV pod pozycją 12 w punktach 1-18 doprecyzowano, że prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym należą prace pracowników zajmujących stanowiska m.in.: spawacza atomowowodorowego (8), spawacza gazowego (9), spawacza elektrycznego (10).

Mając na uwadze powyższe, Sąd zwrócił uwagę, że wraz z wnioskiem o emeryturę ubezpieczony złożył w organie rentowym m.in. świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 sierpnia 2000 r. wystawione mu przez syndyka masy upadłości byłego pracodawcy, w którym potwierdzono, że W. F. w czasie zatrudnienia w (...) w okresie od dnia 1 czerwca 1991 r. do dnia 31 sierpnia 2000 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze na stanowisku spawacz wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 12 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W świadectwie wskazano, że w okresie od dnia 27 listopada 1995 r. do 30 listopada 1995 r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego. Dodatkowo organ rentowy dysponował złożonym przez ubezpieczonego już wcześniej ogólnym świadectwem pracy wystawionym przez syndyka w dniu 31 sierpnia 2000 r., w którym wskazano, że ubezpieczony w okresie od 1 czerwca 1991 r. do 31 sierpnia 2000 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych: „spawacz - wykaz A Dz. XIV poz. 12”, wyłączając okres korzystania z urlopu bezpłatnego od 27.11.1995 r. do 30.11.1995 r.

W ocenie Sądu dokumenty te były wystarczającymi i w pełni miarodajnymi dowodami, pozwalającymi na uwzględnienie w stażu pracy ubezpieczonego świadczonej przez niego w warunkach szczególnych pracy w okresie od 1 czerwca 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...). Sąd zwrócił przy tym uwagę, że rozstrzygnięcie o odmowie uwzględnienia tych okresów organ rentowy oparł na założeniu o konieczności odrębnej kwalifikacji każdego rodzaju pracy spawacza, czyli dokładnym wskazaniu, czy pracował na stanowisku „spawacza elektrycznego”, „spawacza gazowego” czy „spawacza atomowodorowego”. Zdaniem Sądu taka interpretacja przepisów ustawy emerytalnej w zakresie ustalania czy dane zatrudnienie można uznać za zatrudnienie w warunkach szczególnych jest całkowicie błędna. Ignoruje ona bowiem pogląd wyrażany jednolicie w orzecznictwie sądów, w tym przede wszystkim Sądu Najwyższego, zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W świetle powyższego przyjmuje się, że w celu wykazania stażu pracy w warunkach szczególnych wystarczające jest przedłożenie przez ubezpieczonego świadectwa pracy w warunkach szczególnych, w którym zakład pracy określi charakter pracy wg działu i pozycji wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Zdaniem Sądu zamieszczony w złożonym przez W. F. w ZUS „zwykłym” świadectwie pracy zapis, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako „spawacz - wykaz A Dz. XIV poz. 12”, czy użycie w świadectwie pracy w warunkach szczególnych sformułowania, że ubezpieczony „wykonywał prace spawalnicze na stanowisku

spawacz wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 12 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach” nie mogło nasuwać żadnych wątpliwości, iż ubezpieczony we wskazanym okresie świadczył pracę wymienioną w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. - Dział XIV poz. 12 tj. „pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym” W ocenie Sądu, przywołanie przez Syndyka w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy określaniu stanowiska pracy ubezpieczonego wyłącznie wykazu, działu, pozycji zarządzenia resortowego (wykaz A dział XIV poz. 12), było więc całkowicie poprawne i nie mogło nasuwać żadnych wątpliwości, że w spornym okresie ubezpieczony świadczył pracę wymienioną w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. - Dział XIV poz. 12, tj. „pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”.

Nie uszło przy tym uwadze Sądu, że w toku postępowania sądowego w sprawie VIU 1322/12 Sąd poza dowodem ze świadectwa pracy oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 sierpnia 2000 r. dodatkowo dopuścił dowód z akt osobowych ubezpieczonego oraz z zeznań ubezpieczonego i świadków A. H. i J. P. i na tej podstawie ustalił, iż w spornym okresie ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu okoliczność ta jednak w żadnej mierze nie uwolniła organu rentowego od odpowiedzialności za niewydanie prawidłowej decyzji. Po pierwsze, w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie dopuszczenie przez Sąd orzekający w sprawie VIU 1322/12 dodatkowych dowodów w postaci zeznań świadków i dokumentacji z akt osobowych było co do zasady zbędne. Po drugie zaś, owe dodatkowe dowody miały wyłącznie charakter pomocniczy - jedynie dodatkowo potwierdziły okoliczności wynikające już wprost ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych, tj. fakt że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia wykonywał prace wymienione w dziale XIV poz. 12 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Co więcej Sąd zauważył - na co zwrócono uwagę już w początkowej części rozważań - że ustawodawca nie wykluczył możliwości stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wydaniu prawidłowej decyzji w sytuacji, gdy przyznanie prawa do świadczenia nastąpiło na skutek ustaleń faktycznych Sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest bowiem wykazanie, że w przepisany terminie ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia, z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. W kontekście prawa do odsetek istotne jest więc stwierdzenie, czy organ rentowy w ramach udzielonych mu kompetencji i nałożonych obowiązków podjął określone działania zmierzające do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności.

W ocenie Sądu organ rentowy w analizowanym postępowaniu nie podjął zaś żadnych działań zmierzających do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności, mimo iż w ramach swoich kompetencji mógł poczynić dodatkowe ustalenia w zakresie spełnienia przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek do przyznania mu wcześniejszej emerytury. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że szczegółowy tryb postępowania w sprawach ustalania prawa do świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Stosownie do § 10 ust. 1 pkt 2 wskazanego rozporządzenia osoba ubiegająca się o emeryturę powinna przedstawić dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość. W § 22 ust. 1 rozporządzenia wskazano natomiast, że jeżeli ustawa (emerytalna) nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. W ust.2 wskazano przy tym, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem

złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres. Z kolei w § 29 ust. 1 rozporządzenia określono, że w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również dopuszczone dodatkowe dowody, jeżeli są one niezbędne do załatwienia sprawy. W tym przypadku organ rentowy wzywa zainteresowanego lub inny podmiot do przedłożenia tych dodatkowych dowodów, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli wezwanie do przedłożenia dodatkowych dowodów jest kierowane do innego podmiotu niż zainteresowany, organ rentowy każdorazowo informuje o tym zainteresowanego. Mając na uwadze powyższe, trzeba więc wskazać, że jeżeli organ rentowy miał wątpliwości odnośnie charakteru pracy ubezpieczonego w spornym okresie (mimo dysponowania dokumentami wystawionymi przez upoważnione do tego osoby - świadectwem pracy i świadectwem pracy w warunkach szczególnych z 31.08.2000 r.), to miał możliwość poczynienia dodatkowych ustaleń w tym zakresie, zobowiązując np. ubezpieczonego do przedłożenia dodatkowej dokumentacji, czy zwracając się do archiwum o akta osobowe ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia. Organ rentowy nie podjął jednak żadnej próby wyjaśnienia swoich wątpliwości.

Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu nie stanowi również żadnego usprawiedliwienia dla wydania decyzji dopiero w dniu 14 lutego 2013 r. fakt, że organ rentowy po uprawomocnieniu się (wobec niezłożenia przez ZUS apelacji) wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 grudnia 2012 r. wszczął postępowanie wyjaśniające i dopiero w dniu 18 stycznia 2013 r. uzyskał informacje dotyczące świadczeń podlegających potrąceniu z mającej zostać wypłaconej emerytury. Trzeba bowiem zauważyć, iż to organ rentowy wypłaca ubezpieczonemu zasiłek przedemerytalny ulegający potrąceniu. Odnośnie zaś domagania się przez ZUS informacji o ewentualnym zatrudnieniu ubezpieczonego, należało uznać to za czynność zbędną. Skoro bowiem Sąd wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 21 lutego 2012 r., to koniecznym było przyjęcie, że z pewnością na ten dzień ubezpieczony nie pozostawał w zatrudnieniu (jako że był to wówczas jeden z warunków umożliwiających przyznanie prawa do świadczenia).

W tej sytuacji Sąd przyjął, że organ rentowy w ramach przysługujących mu kompetencji miał pełną i realną możliwość przyznania ubezpieczonemu prawa do świadczenia wcześniej niż dopiero w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 grudnia 2012 r. Tym samym koniecznym było uznanie, iż organ rentowy popadł w opóźnienie w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, wydając stosowną decyzję dopiero w dniu 14 lutego 2013 r.

W dniu 25 lutego 2013 r. organ rentowy wypłacił ubezpieczonemu jedynie wyrównanie wysokości emerytury za okres od lutego 2012 r. do lutego 2013 r. w łącznej kwocie 18495,49 zł (potrącono kwotę wypłaconych zasiłków przedemerytalnych). Sąd ustalił, że wypłacona ubezpieczonemu kwota była prawidłowa.

Wysokość należnego ubezpieczonemu wyrównania wynosiła za poszczególne miesiące: za okres od 21 do 29.02.2012 r. - 762,21 zł, następnie za okres od marca 2012 r. do lutego 2013 r. po 2527,14 zł brutto miesięcznie. Ubezpieczony od stycznia 2012 r. korzystał przy tym z zasiłku przedemerytalnego w kwocie 1044,30 zł w lutym 2012 r. oraz w kwocie po 1115,30 zł brutto miesięcznie w kolejnych miesiącach. Ostatnią kwotę zasiłku wypłacono ubezpieczonemu w dniu 1 lutego 2013 r. (należność za styczeń 2013 r.). Łącznie tytułem zasiłku przedemerytalnego wypłacono ubezpieczonemu 12.592,40 zł. W konsekwencji uznać więc należało, że ubezpieczonemu tytułem wyrównania należało się de facto (i tyle mu wypłacono):

- w lutym 2012 r. - 438,11 zł brutto (należna emerytura za okres od 21 do 29.02.2012 r. - 762,21 zł minus 324,10 zł, tj. minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego za okres od 21-29 lutego 2012 r. [9 dni x 36,01 zł (kwota zasiłku za 1 dzień - 1044,30 zł : 29 dni)];

- za okres od marca 2012 r. do stycznia 2013 r. - po 1411, 84 zł brutto (2527,14 zł (należna emerytura) minus 1115,30 zł (minus kwota wypłaconego ubezpieczonemu zasiłku przedemerytalnego));

- w lutym 2013 r. - 2527,14 zł brutto (za ten miesiąc nie wypłacono już zasiłku przedemerytalnego).

Ubezpieczony wniósł o zasądzenie na swoją rzecz odsetek za opóźnienie od całej kwoty wyrównania (18495,49 zł), liczonych od 21 lutego 2012 r.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że prawo do odsetek z tytułu opóźnienia w przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych przysługuje w sytuacji, jeśli organ rentowy nie ustali prawa do świadczenia lub nie wypłaci tego świadczenia w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych. Pomijając sytuacje wyjątkowe, termin do wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy nie powinien przekroczyć okresu dwóch miesięcy. Niewydanie decyzji w ciągu 60 dni od rozpoczęcia postępowania należy uznać za przewlekłość w działaniu organu. Wniosek taki można wysnuć z następujących regulacji: art. 35 § 3 k.p.a. (przewiduje dwumiesięczny termin na załatwienie sprawy szczególnie skomplikowanej), art. 83 ust. 3 ustawy o s.u.s. (wskazuje na możliwość złożenia odwołania do sądu w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesięcy), art. 477⁹ § 4 k.p.c. (zezwała na wniesienie odwołania w każdym czasie, jeśli organ rentowy nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany).

Skoro więc ustalono w niniejszym postępowaniu, że ubezpieczony złożył w ZUS pełny i kompletny wniosek o emeryturę, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji należało uznać dzień w którym upłynął dwumiesięczny termin na wydanie decyzji liczony od dnia złożenia wniosku tj. 2 stycznia 2012 r. Sąd stanął przy tym na korzystnym dla organu rentowego stanowisku, że miał prawo do przeprowadzenia maksymalnie długiego, bo 60-dniowego, postępowania wyjaśniającego. Ostateczny termin na wydanie prawidłowej decyzji mijał zatem w dniu 2 marca 2012 r.

Koniecznym jednak było także zwrócenie uwagi na brzmienie przepisu art. 118 ust. 4 ustawy emerytalnej, w którym wskazano, że wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni (art. 118 ust. 5).

Z ustaleń stanu faktycznego wynika, iż stałym terminem płatności świadczenia rentowego miał być pierwszy dzień każdego miesiąca. Mając zatem na uwadze brzmienie art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej należało przyjąć, że organ rentowy pozostawał w opóźnieniu w wypłacie należnego ubezpieczonemu świadczenia dopiero po dniu 1 kwietnia 2013 r. (skoro w niniejszym postępowaniu ustalono, że termin na wydanie decyzji mijał w dniu 2 marca 2012 r. to najbliższy termin płatności świadczenia - krótszy niż 30 dni - przypadałby w dniu 1 kwietnia 2013 r.).

Kierując się takimi względami, Sąd ustalił więc, iż odsetki od poszczególnych kwot wyrównania należały się ubezpieczonemu odnośnie świadczeń należnych za okres od lutego 2012 r. do marca 2012 r. dopiero od dnia 2 kwietnia 2012 r. (Sąd uznał, że organ rentowy miał obowiązek wydać decyzję do dnia 2 marca 2012 r., jednakże stosownie do treści art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej termin płatności przypadałby na dzień 1 kwietnia 2013 r.), natomiast za kolejne miesiące - od dnia następnego po terminie ich wymagalności, tj. od 2 dnia każdego miesiąca, poczynając od 2 maja 2012 r. aż do dnia 25 lutego 2013 r. (niespornej daty faktycznej wypłaty całości wyrównania).

Wobec powyższego, Sąd, na mocy przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w sposób określony w punkcie I sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie - odnośnie przyznania odsetek od całej kwoty wyrównania już od dnia 21 lutego 2012 r. odwołanie oddalił (punkt II sentencji wyroku).